

Sygn. akt III U 437/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant starszy sekretarz sądowy Ewelina Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy B. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

przy udziale M. B.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek odwołania B. B.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 21 maja 2015 r., **znak:** (...)402- (...)

z m i e n i a w części zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż wnioskodawca B. B. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników i nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie: wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe za okres od dnia 22 października 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sygn. akt III U 437/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 lipca 2015 r.

Decyzją z dnia 21 maja 2015 r. znak (...)402- (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził podleganie wnioskodawcy B. B. ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe od 22 października 2013 r. do 6 sierpnia 2014 r. (pkt I ppkt 1 i pkt II ppkt 1) oraz od 1 maja 2015 r. (pkt I ppkt 2 i pkt II ppkt 2). Ponadto w pkt IV decyzji ustalono należność z tytułu składek za ww. okresy wraz z ustawowymi odsetkami. Do opłacenia składek zobowiązano wnioskodawcę oraz jego żonę M. B..

W podstawie prawnej decyzji powołano art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 w zw. z art. 6 pkt 1, art. 4 ust. 1 oraz art. 8 i art. 17 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca spełnia wszystkie warunki do podlegania z mocy ustawy ubezpieczeniom społecznym rolników.

Wnioskodawca B. B. w dniu 26 maja 2015 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany i ustalenia, że nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 22 października 2013 r. do 6 sierpnia 2014 r. oraz że nie ma obowiązku opłacania z tego tytułu składek za ww. okres.

W uzasadnieniu wskazał, że w tym okresie był chory, z tego tytułu miał przyznaną rentę z tytułu niezdolności do pracy. Nie ma więc podstaw do podwójnego ubezpieczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosła o jego oddalenie z tych samych względów, które stanowiły podstawę wydania zaskarżonej decyzji .

Organ rentowy odwołał się dodatkowo do przepisu art. 3a ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazując, że skoro wnioskodawca prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy uzyskał na mocy decyzji ZUS O/R. z dnia 6 sierpnia 2014 r., to do tej daty spełniał warunki do obowiązkowego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Dopiero po tej dacie możliwe było wyłączenie go z tego ubezpieczenia.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca B. B. jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości S.. Pierwotnie było to gospodarstwo o pow. 7, 79 ha (7,57 ha przel.), a obecnie o pow. - 6,82 ha (6,69 ha przel.). Z tego tytułu od 1 stycznia 1987 r., z przerwami, był objęty ubezpieczeniem społecznym rolników. Przerwy w tym ubezpieczeniu wynikały z pozostawaniu w ubezpieczeniu społecznym z tytułu zatrudnienia poza rolnictwem. Takie zatrudnienie wnioskodawca zgłosił m.in. w dniu 14 września 2010 r. Jako pracownik budowlany w okresie od 23 sierpnia 2010 r. do 22 listopada 2012 r. był bowiem zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w P..

W związku z tym decyzją z dnia 15 września 2010 r. zn. PU-400- (...) Prezes KRUS stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wnioskodawcy w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od dnia 23 sierpnia 2010 r.

Równocześnie Sąd ustalił, że wnioskodawca w czasie zatrudnienia pracowniczego zachorował. W okresie od 4 czerwca do 3 grudnia 2013 r. pobierał zasiłek chorobowy, a następnie uzyskał prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, na okres od 26 listopada 2012 r. do 21 października 2013 r.

W dniu 2 października 2013 r. wystąpił do ZUS O/R. o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Prawo do tego świadczenia uzyskał na mocy wyroku tut. Sądu z dnia 30 czerwca 2014 r. sygn. akt III U 309/14. Realizując prawomocny wyrok ZUS O/R. decyzją z dnia 6 sierpnia 2014 r. zn. (...) przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres 18 miesięcy, począwszy od dnia 22 października 2013 r. do 30 kwietnia 2015 r.

Wraz z upływem okresu na jaki przyznano wnioskodawcy prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, w dniu 18 maja 2015 r. zgłosił się on ponownie do ubezpieczenia społecznego rolników. Równocześnie dołączył dokumentację dotyczącą aktualnej powierzchni posiadanego gospodarstwa rolnego - 6,82 ha (6,69 ha przel.).

Rozpoznając ten wniosek Prezes KRUS zaskarżoną decyzją z dnia 21 maja 2015 r. stwierdził podleganie wnioskodawcy ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz

emerytalno-rentowego od dnia 1 maja 2015 r. Jednakże w pkt I ppkt 1 i w pkt II ppkt 1 decyzji objęto wnioskodawcę ubezpieczeniem obowiązkowym rolników także za okres od 22 października 2013 r. do 6 sierpnia 2014 r. tj. w okresie postępowania związanego z ubieganiem się o rentę z tytułu niezdolności do pracy przez Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R..

Ponadto zaskarżoną decyzją ustalono wysokość należności składkowych wraz z odsetkami w kwocie 1.532,- zł, do uiszczenia których wezwano wnioskodawcę oraz zainteresowaną M. B..

Dowód: 1. Akta organu rentowego (KRUS):

- karta ewidencyjna ubezpieczonego,
- zgłoszenie do ubezpieczenia z dnia 18.05.2015 r.,
- oświadczenie wnioskodawcy z dnia 14.05.2015 r.,
- zaświadczenie ZUS O/R. z dnia 7.05.2015 r.
- decyzje prezesa KRUS z dnia 15.09.2010 r. i 21.05.2015 r.

2. Akta organu rentowego (ZUS):

- świadectwo pracy z dnia 23.11.2013 r.,
- wyrok tut. Sądu sygn. akt III U 309/14 z dnia 30.06.2014 r.,
- decyzja rentowa z dnia 6.08.2014 r.

3. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 6.07.2015 r. - min. 6).

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca gospodarstwo rolne prowadzi wraz z żoną M. B., która nieprzerwanie od 1 kwietnia 2006 r. pracuje zawodowo jako sprzedawca i z tego tytułu jest wyłączona z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (KRUS):

- umowa o pracę z dnia 1.11.2006 r.,
- decyzja prezesa KRUS z dn. 24.04.2006 r. i 14.11.2006 r.

2. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 6.07.2015 r. - min. 6).

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach organów rentowych, których wiarygodność nie została podważona przez żadną ze stron postępowania, korzystają więc one z domniemania prawdziwości zawartych w nich danych z mocy nast. 244 i nast. k.p.c. Sąd w całości podzielił też zeznania wnioskodawcy, uznając je za w pełni wiarygodne i spójne. W sposób rzeczowy i logiczny przedstawił on dotychczasowe postępowanie w kontaktach z KRUS.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (DZ. U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.) ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli nie podlega on innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty, albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Jednocześnie w myśl art. 16 ust. 1 powołanej wyżej ustawy ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy m.in.:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny;
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1.

Przepisów ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 16 ust. 3).

Z kolei przepis art. 6 pkt 10c tej ustawy stanowi, że ilekroć w ustawie jest mowa

o: ustalonym prawie do emerytury lub renty - rozumie się ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów emerytalnych lub innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, albo ustalone prawo do emerytury pomostowej na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych lub do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych na podstawie przepisów

o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, a także ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, przyznanego na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, oraz świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej.

Równocześnie w przepisie art. 3a ust. 4 postanowiono, że jeżeli złożony został wniosek o rentę lub emeryturę obowiązek ubezpieczenia ustaje od dnia następującego po dniu, w którym wydana została decyzja o przyznaniu świadczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia, w którym ubezpieczony nabył to prawo.

Zgodnie z powołanymi przepisami zasadą podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jest posiadanie statusu rolnika (posiadanie gospodarstwa rolnego) i niepodleganie ubezpieczeniom społecznym z innych tytułów.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca B. B. w okresie od 23 sierpnia 2010 r. z tytułu zatrudnienia, a następnie pobierania zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego do dnia 21 października 2013 r. nie mógł podlegać ubezpieczeniom społecznym rolników.

Następnie na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R. z dnia 6 sierpnia 2014 r. znak (...) nabył on prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 22 października 2013 r. do 30 kwietnia 2015 r. z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Zatem w okresie przyznanego prawa do renty wnioskodawca także nie podlegał rolniczemu systemowi ubezpieczeń.

Przy czym sporny był okres od dnia 22 października 2013 r. do dnia 6 sierpnia 2014 r., w czasie którego wnioskodawca nie miał tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym

w systemie powszechnym, bowiem w tym okresie nie otrzymywała żadnych świadczeń, ani też nie pracował zarobkowo. W tym okresie trwało postępowanie związane z ustalaniem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i konieczne było ustalenie czy wnioskodawca B. B. w okresie od dnia 22 października 2013 r. do 6 sierpnia 2014 r. podlegał rolniczemu ubezpieczeniu: emerytalno-rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu i macierzyńskiemu.

Zgodnie z powołanym przepisem art. 3a ust. 4, jeżeli złożony został wniosek o rentę lub emeryturę, obowiązek ubezpieczenia ustaje od dnia następującego po dniu, w którym wydana została decyzja o przyznaniu świadczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia, w którym ubezpieczony nabył to prawo. Jednakże należy podkreślić, że powyższy przepis powinien być interpretowany łącznie z art. 3a ust. 1, w myśl którego ubezpieczenie ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, z zastrzeżeniem ust. 3. Art. 3a ust. 1 ustanawia ogólną zasadę, dotyczącą ustania ubezpieczenia społecznego rolników. Natomiast wyjątek wymieniony w art. 3a ust. 4 ustawy dotyczy nabycia prawa do renty rolniczej, nie zaś prawa do renty w systemie powszechnym.

W niniejszej sprawie wnioskodawca nabył prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w systemie powszechnym od dnia 22 października 2013 r., zatem nie sposób uznać, że podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników aż do dnia 6 sierpnia 2014 r.

Takie stanowisko jest uzasadnione w świetle ogólnej reguły podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jedynie w sytuacji niepodlegania ubezpieczeniom społecznym z innych tytułów, przez które rozumie się nie tylko ubezpieczenie społeczne, lecz także zaopatrzenie emerytalne określone w odrębnych przepisach. W przypadku wnioskodawcy zastosowanie powinien być znaleźć przepis ogólny art. 3a ust. 1 ustawy, bowiem art. 3a ust. 4 ustawy przewiduje wyjątek dotyczący nabycia prawa do renty na gruncie przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie zaś na gruncie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Celem art. 3a ust. 4 ustawy jest umożliwienie osobom, których obowiązek ubezpieczenia rolniczego ustał, a które chcą skorzystać z dobrowolnego ubezpieczenia, kontynuowania tego ubezpieczenia nieprzerwanie (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 2 czerwca 2010 roku, I UK 39/2010, LexPolonica nr 2577756) i odnosi się wyłącznie do świadczeń nabywanych w systemie rolniczym.

W tej sytuacji uznać należy, że pojęcie „ustalone prawo do renty” z tytułu częściowej niezdolności do pracy w świetle powołanych wyżej przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników obejmuje sytuację, w której prawo do renty zostało ustalone decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 lutego 2014 r., III AUa 691/13; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2008 r., III UK 128/07, OSNP 2009/15-16/208).

Wnioskodawca nabył prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych od dnia 22 października 2013 r., wobec czego Sąd uznał, iż od dnia przyznania tego świadczenia do upływu okresu na jaki je ustalono tj. do dnia 30 kwietnia 2015 r. - nie ma on prawa, ani obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Obowiązek taki powstał po jego stronie z chwilą upływu okresu, na jaki świadczenie to było przyznane tj. od 1 maja 2015 r.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak sentencji wyroku o częściowej zmianie zaskarżonej decyzji w zakresie wyłączenia wnioskodawcy z ubezpieczenia społecznego rolników przez cały okres pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.